

Dèwà Sɛ Pôl Kɔɛ Lè ñkwìn Bwum Yesù Kristò Ye Èfêzè

Mè hwæsi Pôl

1 ¹Mùn Pôl, ci-ntwum Yesù Kristò ne Ìvènnswàb yæn, mùn kɔi dèwà ton se lè byin bɛ ðwum Yesù Kristò bye ke Èfêzè, byin bɛ ta Yesù Kristò ðwon lè ñlim fɔ', byin bɛ ti bæti lè nun. ²Ce nye' Ìvènnswàb bon lè Nyeli nye' Yesù Kristò ngænni byin, bɛ fɛ byin flɔa.

Lwen ne Ìvènnswàb ciâ lè ðwum byon

³Twulèni Ìvènnswàb, Ce Nyeli nye' Yesù Kristò. Nun ne ngænnà bwi', à feâ bwi' ywum lwukea ye ke nsòn ye nlim ðɛb nun hwæn. A feâ yon lè bwi' bɛ ti bæti lè Yesù Kristò. ⁴Lè ă fɔ' kife' ngyɔ' wan, à yænne bwi' lè bwi' bɛ ðwum byon ke nyè ye bwi' bi bæti lè Yesù Kristò. À yænne bwi' li lè bwi' bɛ ðwum sanmea bye byebbi mbɔ' ndɔ' bā bwi' nywi ke swi' shon. À yile bwi', ⁵son se ci à fyɔsi bwi', bwi' bɛ ðwen byon ke ntwi' she se Yesù Kristò cie. Ñlim bɛ nun lwukea lè ñci ye li, ⁶bā bwi' twuli nun lè lwen ndwun ne nun ciâ bwi'. À cie nun ðindin lè bwi' bɛ ti bæti lè mwen nlim nyon, Yesù Kristò. ⁷Ìvènnswàb libba' bwi' ke byebbi nye' nun lè mvæb mwen nyon Yesù, ntwi' se bwi' bi bæti lè Yesù. À zùsi bwi' byebbi nye', li, à lisà' bwi' le lwen ne nun tã bwi' cɔ, à ni mɛan. ⁸À kòndi bwi' lwen ni li, à lwinnzi bwi' lè kon bā bwi' limmi swum se nun yili. ⁹Be lè bwi' limmi kife' swum se nun bɛ lè à yě ci ke nywi Yesù Kristò, son jene, à kwàsā bwi' son. ¹⁰Swum se nun yile nun yě ci, se bɛ le, kwan se kwan ywime wòli, à yě ywum hwæn ye ke ðɛb, lè ye ke ngyɔ' wan nun swɔsi, ye bɛ ke ywɔ' Yesù Kristò nun.

¹¹Ìvènnswàb tã ywum hwæn cɔ wě mbòki ne nun yili le ye bɛ. Li ne ci, à yæn bwi' wě tà she mbàkà' yon yili, bā bwi' bɛ ðwum byon, ntwi' se bwi' bi bæti lè Yesù Kristò. ¹²Kwan se ðwum ta lwen ne nun ci bwi' yenni, bɛ ye nun twuli ke ntwi' ye', bwi' bɛ sete ñlim kě ke nywi Yesù Kristò. ¹³Byin ku', kwan se byin ywɔe le' lɛnkɛm she Ñtwum Lwen ye Ìvènnswàb swætā byin, byin kee ku' mè nlim nyin ke nywi Yesù Kristò.

Byin ti bæti lè Yesù Kristò. Li ne M̀vènnswàèb d̀an byin m̀bù' ke nywi lè byin b̀e b̀wum byon. M̀bù' màzwùm yi M̀pùn Nsanmi ne nun ciè b̀wi' òkàli le nun ỳè b̀wi' f̀e. ¹⁴M̀pùn Nsanmi ni t̀à lisà' le M̀vènnswàèb ỳè b̀wi' ywum lwukea ndò' f̀e, ye nun k̀èà b̀wi' ke c̀i shon. B̀wi' ye ywum màzwùm cinni kwan se nun ỳè b̀wi' swàti ke m̀mlòkà' ògyò' wan. B̀wi' twulènì M̀vènnswàèb, nun ne d̀yi Ce ndwun nyè'.

Mwù òkeli P̀l

¹⁵Li ne ci, mùn t̀à M̀vènnswàèb osòkò' yili lè ntwi' yin. Mùn ywàe m̀bòki ne byin ta k̀èn mbyì lè òkè m̀wu ke mbyi Yesù Kristò nun, byin konndi òkwìn b̀wum byon yili. Li ne ta c̀i ¹⁶mùn t̀à M̀vènnswàèb osòkò' yili ke òkeli nun lè ntwi' yin kwan hwæn. ¹⁷Mùn d̀a Ce ndwun M̀vènnswàèb, nun ne Nyeli nyè' Yesù Kristò b̀e d̀won. Mùn d̀a nun le à f̀e byin òlìmmì, à c̀i t̀i byin b̀e ywòli, byin limmì nun seansean. ¹⁸Mùn d̀a t̀i ku' le à sannzi byin m̀e', lè byin limmì swum se nun lon byin lè byin cinni son. Byin limmì t̀i ku' swum se M̀vènnswàèb lwàsi le nun ỳè byin f̀e, à si swum twun òzwònzò'. À k̀é swum màzwùm ntwi' yin, kònddi lè ntwi' b̀wùlu bye t̀i ku' b̀wum byon. ¹⁹Mùn yili le byin limmì t̀i ku' le òkimmò' yon yi twun, ye lan ywum hwæn. Yon ye ta she c̀i ke nywi ye', b̀wi' b̀e ta mbyi Yesù Kristò d̀won. Òkimmò' f̀o' màzwùm, ²⁰yon ye b̀e ku' nywi Yesù Kristò kwan se M̀vènnswàèb yìmnze nun ke ywi nun, à f̀e nun gba' tòn ke fya' ji yon ke nlim d̀eb. ²¹Ke kwe nlim d̀eb, nun ne d̀yi mwù ke swi' me cikpu' M̀vènnswàèb lè mè lwun byan, lè ywum hwæn ye cinni òkimmò' ke d̀eb. Jin ndò' cinni kan t̀i òtwu mbyì ke ògyò' wan ne tòn ne nun, se lan jin Yesù Kristò, kwo f̀e' ke wan nyè t̀à kìn nun. ²²M̀vènnswàèb f̀e Yesù òkimmò' ywum hwæn fya', à k̀è nun m̀vèn ndwun. Nun ne d̀yi mwù òkwìn b̀wum byon. ²³Òkwìn b̀wum byon ye ku' ẁé kwæ' nywi shon. À yi lwinni lè m̀pùn nyon, ẁé t̀à she nun ne', Yesù ni òlwinni c̀icì hwæn.

M̀vènnswàèb swàtá b̀wi' ke kwènnzì nlim shon nun

2 ¹Byin b̀e mbyì ẁé b̀wum b̀e ywià nùn ke me' M̀vènnswàèb ke ntwi' mè le' m̀byibbòa nyin nyè byin b̀e c̀i. ²Byin b̀e su' mè k̀ikàen nyè ògyò' wan c̀i. Byin b̀e su' mwù k̀é lè m̀vèn mè swàèb byibbòa nyè t̀à tòn ke m̀pùn nun, nun ne ta she c̀i ke me nlim b̀wum bye ba ywòli lè M̀vènnswàèb. ³B̀wi' hwæn, b̀wi' b̀e ku' m̀banmban ẁé bon, kwan hwæn b̀wi' b̀e ywum byibbòa ye mè nlim nyè' b̀e yili c̀i. M̀è m̀bàkà' nyè' b̀e su' k̀èn b̀e ke lwèn nyè b̀wi' ne' nun. Pa' tòn se b̀wi' b̀e nlim si, b̀wi' b̀e b̀wum b̀e yennè vènè' ke swi' M̀vènnswàèb ẁé b̀wùlu mè ci-ncì byebbi. ⁴⁻⁵Son, M̀vènnswàèb ywàà kwènnzì nlim lè b̀wi' òzwò'. Kwo f̀e' she b̀e lè b̀wi' t̀i ẁé b̀wum ywi lè ntwi' byebbi nyè' si, ke nyili twun yon nun, à f̀eà b̀wi' òzison she nywàèb lè Yesù m̀ban. (Li, à swàti byin ke kwènnzì nlim shon nun.) ⁶Ke b̀wi' t̀i bæti lè Yesù, à yìmnzà b̀wi' ke ywi nun m̀banmban b̀wi'

lè nun, à tònnzì bwi' ke ywɔ' shon nun. ⁷À cì bwi' lwen ni li ke nywi Yesù Kristò bǎ nun lisà' lè b̄wum hwæn ke cě ɲgyɔ' wan lɛ, lwen nɛ nun cì bwi' ke kwènnzì nlim shon nun ni swum shìmmea. ⁸⁻⁹Mvènnswæb swætâ byin ntwi' se byin telâ zwùm lè nun. N̄swæti màzwùm wai kǎn fya' yin, a ba ntwi' she ndɔ' se byin lwinnzâ, à si lɔ' swum se M̄vènnswæb ciâ byin d̄ind̄in ke kwènnzì nlim shon nun. Li, mwum ndɔ' cinni kan mbyi nshela' nywi. ¹⁰À si li ntwi' se M̄vènnswæb nɛ fɔe bwi', à kònnɔ' bwi' kě ke fya' Yesù Kristò, bǎ bwi' cì mè le' nlwukea. À fɔse mè le' nlwukea ni ñdikà' ɲwê lè bwi' lwinnzi nun.

Bwi' ti pa' b̄wum fɔ' ke ntwi' Yesù Kristò

¹¹Byin bɛ bɛ ke mvu b̄wum mɛ Yuda' nun, kwan se byin yɛ tòn, byin bunɲgà' mbòkì tòn nɛ byin bɛ mbyi' nun. Mè Yuda', b̄wum bɛ bɛ bon nɛ' tweli lè b̄wum bɛ d̄uân ñdùn, bɛ bɛ byin lon le mè nswi'. A bɛ bɛ' ndɔ' se bon bɛ su' cì ke kwæ' nywi zwem. ¹²Limmèni le ke kwan màzwùm nun, byin limme kǎn Yesù Kristò. Byin bɛ kǎn b̄wen mɛ Izràêl. Kwan se M̄vènnswæb jine ɲgwòn lè ɲkwìn b̄wum byon, à cì tì bon ɲkàli le nun yě bon lwen ndɔ' cì, byin bɛ kǎn ke nlim. Byin bɛ kǎn lè mbàkà' ncinni swum ndɔ' ke fya' M̄vènnswæb. Byin bɛ ke ɲgyɔ' wan nun, son, byin limme kǎn M̄vènnswæb. ¹³Byin bɛ læbbi lè mbyi nyon, son jene, byin tì bæti lè Yesù Kristò ke ntwi' mvæb yɛ nun swie ke ntwi' yin. M̄vènnswæb kwemnzâ byin ke ke shon.

¹⁴Yesù Kristò nɛ ciâ bwi' ton ɲwum fɔ' bwi' lè byin, ɲkyìli ba tì ke nyinnim mɛ Yuda' lè b̄wum bye ba mè Yuda'. À flɔâ ɲka' yɛ kee bwi' ɲkyìli ke nyinnim she' nun kwan se bwi' bɛ bwi' nɛ' byinnzi. À flɔâ yon lè ywi nɛ nun ywie ke ɲgæ' mè bɔɔ' zwêm. ¹⁵À byiti mè lwuà mɛ Yuda' lè mè mwù ywum yɛ bon bɛ lwinnzi ke mɛ lwuà màzwùm nun hwæn. À cie li lè b̄wum hwæn bɛ swum fɔ', mè Yuda' lè b̄wum bye ba mè Yuda'. À cie mè pa' b̄wum m̄bi fyònni ɲwum fɔ', bɛ fyôn ɲkwìn b̄wum nywæb ke mbæti yɛ bon tì bæti lè nun. Li nɛ nun fɛe flɔa ke nyinnim she' nun. ¹⁶À mlôsâ byinnzi se bwi' bɛ bwi' nɛ' byinnzi kwan se nun ywie ke ɲgæ' mè bɔɔ' nun. Mè pa' b̄wum m̄bi hwæn, à ciâ bon, bɛ bɛ ɲkwìn b̄wum fɔ', à mlôsâ le' shan lè M̄vènnswæb. ¹⁷She se Yesù Kristò kien cì ke ɲgyɔ' wan, a si le nun she N̄twum Lwen yɛ ta flɔa fɛ lè byin bɛ bɛ læbbi lè mbyi nyon, kònnɔ' lè bwi' bɛ bɛ tì ku' kwukwæ' lè nun. ¹⁸Ke nyé yon, bwi' hwæn, bwi' woli kim bwi' kwemmi lè Ce M̄vènnswæb. Mpùn Nsanmi mbɔ' ni nɛ ta bwi' mbyi màzwùm lisea.

¹⁹Ke à si li, byin ba tì mè kyìn, shikì byin bɛ ku' b̄wum bye wai pɛdin ke nyinnim ɲkwìn b̄wum M̄vènnswæb nun, byin tì jene b̄wen mɛ ci-ɲgyɔ' wě b̄wùlu b̄wum M̄vènnswæb, byin bɛ tì b̄wum bye ke d̄won M̄vènnswæb. ²⁰Byin ku', byin tì wě nye nɛ bɛ wasi. Mè ci-ntwum Yesù, lè mè ci-nlɛli ke ɲwum M̄vènnswæb nun, bɛ d̄yi mè kwù nye màzwùm. Yesù Kristò

nun ne' ne ðyi ñshimbyi' nye. ²¹Nun ne ñkimmɔ' nye hwæn ken swɔli nywi, li, mɔbwem nye ta nàn mbyimbyî, lè nun fyonnî nye nsanmi nyě Mvènnswæb yě tòn ke nlim. ²²Ke mbæti ye byin bætà lè Yesù Kristò, bwi' ti ku' bwi' lè byin wě nye ne ni, nyě M̀p̀ùn Mvènnswæb tã tòn ke nlim.

Mwũ she Pól ke jin ñkwìn ðwum ðye ða mè Yudà

3 ¹Ke ntwi' she se Mvènnswæb cie ke nyinnim shin nun si, m̀ǹǹ tà nun keli kwan m̀eàn hwæn. M̀ǹǹ ni jene ci-nye nje ke ntwi' she Yesù Kristò se m̀ǹǹ ðe ci nun lè ntwi' yin, byin ðe ða mè Yudà. ²M̀ǹǹ f̀ka' lè byin ywɔà lè Mvènnswæb fe m̀ǹǹ she ton se fya' lè m̀ǹǹ ci son ntwi' yin. À fe mun son lè ñyili nlim lwen yon. ³À kwàsà m̀ǹǹ m̀b̀àkà' yon ye ðe gwùmni ñdikà' ñwê. M̀ǹǹ setà byin ñzàè' le' ndɔ' kɔa mbyî ke nywi le' màzwùm ke ndunmi ðewà ton se nun. ⁴Kwan se byin ye ñzæ' le' yi nzanngæa, byin ye limmì lè m̀ǹǹ cinni ñlimmì ke nzæ' le' gwùmni ndɔ' ye ðyi ke nywi Yesù Kristò. ⁵Ke kwan se ðe mbyî nun, Mvènnswæb lisæe kãn ywum màzwùm lè mè mbibeá ðye'. Son jene, m̀p̀ùn nyon kwàsà yon lè mè ci-ntwum Yesù, kòndnì lè mè ci-nleli ke ñwum Mvènnswæb nun, ðon ðe ðyi ðwum byon. ⁶Ywum gwùmni màzwùm yi le: lwen ne nun kèe lè ñkwìn ðwum me Yudà, à yě ku' nun fe lè ðwum ðye ða mè Yudà. Mè Yudà, lè ðwum ðye ða mè Yudà, ðe ti pa' ðwum fɔ'. Swum se Mvènnswæb cie ñkàli le nun ywime ci lè ðwum ðye ti fya' Yesù Kristò, à yě ku' son cì lè byin ðye ða mè Yudà. À yě ci li ntwi' se byin keâ mwù lè Ntwum Lwen.

⁷Mvènnswæb ciâ m̀ǹǹ lwen lè she nun kè mun lè ci-she nyon, à feâ m̀ǹǹ ñkimmɔ' yon ðã m̀ǹǹ she Ntwum Lwen. ⁸Kwo fe' she m̀ǹǹ ni lwæb ðe ke nyinnim ñkwìn ðwum byon nun, à yilá le m̀ǹǹ ken Ntwum Lwen yon shè lè ðwum ðye ða mè Yudà, m̀ǹǹ lisà' ðon lwen ne bwi' cinni ke nywi Yesù Kristò nun. Lwen màzwùm cinni kan m̀m̀l̀kà'. ⁹À kòndnì tì yili le m̀ǹǹ sannzi m̀b̀àkà' yon ye ðe gwùmni wě tà she ye ye kwàli. Mvènnswæb ne f̀ðe ywum hwæn, à gwùmme m̀b̀àkà' yi ñdikà' ñwê han se kiin ðèn ðyé. ¹⁰Jene, à kwàsà yon ke fya' ñkwìn ðwum byon, ðã mè cikpu' byon lè mè mvèn byan ke ðeb limmì wě tà she ñlimmì yon yi mè pa' m̀eàn. ¹¹Li ne ci, à kèkæe mè mwù le' ne nun ðe f̀kà' kwan se ðe lè à f̀' kife' ñgyô' wan. À lwinnze nun ke fya' Nyeli nye' Yesù Kristò. ¹²Ke bwi' ti bæti lè Yesù Kristò, bwi' woli bwi' kwemmi lè Mvènnswæb lè ñlim pyî, shiki bwi' yi swum ndɔ', ntwi' se bwi' ta zwùm t̀li lè Yesù. ¹³Li, m̀ǹǹ swuleâ byin le ða ðwæ' ci byin ke ntwi' mè vènè' nyě m̀ǹǹ tã yen ke ntwi' yin. Mè vènè' ni ne ye byin kpea, byin kà cinni ñtwu.

Ñyili Yesù Kristò ke nywi lan wan

¹⁴Ke ntwi' ywum màzwùm, m̀ǹǹ tã swummi ke swi' Ce nye' Mvènnswæb, ¹⁵nun ne f̀ðe mè pa' ðwum hwæn nyě ke ðeb lè nyě ke ñgyô' wan. ¹⁶Mvènnswæb ni ñdwun, à cinni ywum hwæn. Li, m̀ǹǹ tà nun keli

le Mpùn nyon fe byin ñkimmɔ' lè byin ðyi kimmi ke mbyi nyon nun.
 17Mùn kònddi tì keli le Yesù Kristò kiin tòn ke me nlim nyin nun ntwi' se byin ta zwùm tɛli lè nun. Mùn yili le byin yili ðwùlu. Ke kwan si nun, byin ywime be kimmi wɛ ngæ' ne ghim mè ndi ke ngyo' kimmi. ñkimmɔ' yin konndi be wɛ kwùmkwùm nye she be shim mè kwù nye lwen. 18Li, byin lè ñkwìn ðwum Yesù hwæn, byin ye ñkimmɔ' cinni bǎ byin limmì wɛ tǎ she ñyili Yesù yi twun, ye cinni kan mmlòkà'. 19Ñyili yon yi lan ñlimmì ðwum. Yili ye be fe' li, mùn tǎ keli le byin limmì yon bǎ byin be ku' kwan hwæn ke pa' tón Mvènnswæb nun.

20'Bwi' twulèni Mvènnswæb, nun ne cinni ñkimmɔ' nci ywum hwæn ye lan fe' mè mfòkà' nye', lè mè ncibbi ne ðwi' ta nun cibbi. À tǎ cì li lè ñkimmɔ' yon ye ta she cí ke nywi ye'. 21Ñtwu be lè nun ke ntwi' ñkwìn ðwum byon. Ntwu be tì lè nun ke ntwi' Yesù Kristò. Ye be lè nun li kwan hwæn, a ken ðen mmlòkà' ñgyò' wan. **Àmèn.**

Bwi' beèni swum fɔ' ke mbyi Yesù Kristò nun

4 1Jenɛ, mùn yɛ lɛli ke nywi pa' tòn se byin ta tòn nun. Mùn ne be ke ke nye njè ntwi' se mùn tǎ she Yesù Kristò cí, mùn swuleá byin le: cinnèni kwù kèn she lwen wɛ tǎ she Mvènnswæb yile le byin cinni kwan se nun loen byin. 2Byin ye tón, ba byin lisà' nywi, son, beèni flokea kwan mɛan hwæn, byin fyimnzi mè le' mbyibba, byin be mè ci-mbæn nlim, byin kwennzi ñlim lè ðwùlu. 3Byin konndi tì nywi kimnzi lè tón ñwum fɔ' wɛ tǎ she Mpùn Nsanmi feá byin floa lè byin ton bæti lè ðwùlu. 4Ñkwìn ðwum Yesù suku' fɔ', Mpùn Nsanmi be tì ku' mbo'. Swum se Mvènnswæb lon byin lè byin kiin son cinni ke fya' yon, à si tì ku' fɔ'. 5'Bwi' hwæn, ðwi' cinni Nyeli mbo', mbyi Mvènnswæb ni mbo', mwù njimnzi ye' yi tì ku' fɔ'. 6Mvènnswæb ni mbo', à ni Ce ðwum hwæn, ywum hwæn yi nun fya'. À tǎ she shon cí cici hwæn, cici ndɔ' ba ðin à shi be kwe.

7Son, mwum hwæn ni lè mwù she yon kyi ke mbyi Mvènnswæb nun wɛ tǎ she Yesù Kristò fe nun. 8'Be kɔ' ke ðewá Mvènnswæb nun ke nywi Yesù Kristò le: «Ñnàn ye nun nèan ke nlim ðeb, à hwenná mè ci-byinnzi byon, à kèn lè bon. Ke nyɛ yi, à feka' ðasi lè ðwum bye ñgyò' wan.» 9Ñzà' le' nyɛ le: «À nèan be ke nlim ðeb» lisa' le yen? À lisa' le, be lè à setá kyili fe ñgyò' wan. 10Yesù Kristò ne kyile fe ñgyò' wan nun, nun ne konndi tì ku' nàn be han ñgwemmi ban ke nlim ðeb, cici she lan ywum hwæn bǎ mpùn nyon be cici hwæn. 11Nun Yesù Kristò, nun ne kyilla' ðwum mè mwù she kyikyì. À fe byindo' le byi be mè ci-ntwum byon, byindo', à kè bon lè mè ci-nleli ke ñwum Mvènnswæb nun. Ti lè bye fɔ' ndɔ', à kè bon lè mè ci-nshɛ Ntwum Lwen lè lan wan, bye fɔ' ndɔ' tì ku', à kè bon lè mè pàsité, kònddi lè mè nlisá' le' Mvènnswæb.

12À kyilla' bon li, bǎ mwum hwæn limmì she se nun yɛ cì bǎ ñkwìn ðwum Mvènnswæb ye ðyi wɛ kwæ' nywi shon ken mbyí ke mbyi nyon

nun. ¹³Ke kwan màzwùm nun, òwi' ye tòn ñwum fò' ke nyinnim she' nun, ntwi' se òwi' hwæn, òwi' limmi Yesù, Mwen Mvènnswæb, òwi' keà tì ku' mè nlim nyè' lè nun. Li, òwi' ye fyònni òwum òe kwùm zwum yili, òwi' woli ku' wè nun ne' Yesù Kristò. ¹⁴Òwi' ba tì òe ke pa' òweso' bye ta òwu kwan se mè ci-me mbwè' ta òon pòkea lè mè le' mmyimma. Òwi' ba tì òe wè mvub ñgæ' ye mpùn ta yònnzà'. ¹⁵Son, se yili le òwi' yilèni òwi' ne' ke nyinnim she' nun, òwi' sheèni òwùlu leñkæm, bǎ òwi' lwinnzèni mwum she', òwi' kà fyònni wè nun ne' Yesù Kristò. Nun ne òyi wè mwù ñkwìn òwum byon. ¹⁶Nun ne ta òwum byon swosi mbanmban, bǎ òon òe swum fò' wè mbòkì ne kwæ' nywi si wòndea lè yì wòn. Ke kwæ' nywi mwum nun, kwan se mvæb nywi ta làn lwen, kwan si se mwum yè fòn lwen. Li ne ku' lè ñkwìn òwum Yesù, kwan se òon ta òon ne' yili ke nyinnim shan nun, òe ye kèn mbyimbyì ke mbyi Mvènnswæb nun.

Dwonnzèni mè kikæn nlwukea ne ke nywi Yesù Kristò

¹⁷Swum se mùn yili mùn she byin ke jin Nyeli nyè' Mvènnswæb nun, à si le, ba byin òwon tì mè kwù òwum bye tà ka Mvènnswæb yi. Mè mfòkà' nyan cinni kan mwù. ¹⁸Mè nlim nyan tà ka leñkæm yili. À òi mè kyìn ke nzison nywæb se Mvènnswæb tà fe nun, ntwi' se òe tì mè mwù ñkimmòa ke mbyi Mvènnswæb nun. Li, òe ke ke ñjimmì nun. ¹⁹Be kyikeà mè mwù nyan ke me pa' me le' mbyibbòa nun mèan, òe ta mè le' kwènnjin cí, lè mè nlim nyan tà fyòn dàli nùn. Be ba tì lè kwènnjin ke mwu.

²⁰Ti lè byin, ke me kikæn nyè òon ta cì ni nun, à bǎ nyè byin yusea ke jin Yesù Kristò nun. ²¹Mùn fòka' le byin ywà swum se òe lele ke nywi yon, òe konndì tì leñkæm she òyi ke nywi yon lisea lè byin òe ta nun òwon. ²²Ke byin limmà mbyi nyon nlwen, ba byin cinni tì kwù kèn she byin òe mbyì nun. Pa' tòn si òe byin mbyi òwuli lè ntwi' ywum byibbòa ye mè nlim nyin òe yili, ye òe byin pòkea nùn. ²³Donnzèni byin ne' ke fya' Mvènnswæb, bǎ nun ci mè nlim nyin fyonnì òe nywæbnywæb. ²⁴Byin cinni kwù kèn she nywæb se Mvènnswæb yònnzà byin nlim, lè shi si gwili ku' shon. Kwù kèn se nun yònnzi byin nlim si si zu', son se ta nun ñdàli fe, ntwi' se son se ta leñkæm lisea.

²⁵Ke à si li, ba byin she tì mè mbwè'. Lelèni leñkæm ke nyinnim shin nun lè òwùlukwæn, ntwi' se òwi' òi òwum fò'. ²⁶Beshe le' nyeni nlim ndò' cinni mwum nyin ndò', ba mwum cì byebbi. Ba byin ton lè nyeni nlim han kwæbbi pyi. ²⁷Ba byin fe Satæn mbyi mpòka' yin. ²⁸Mwum ne òe ci-nywi', ba à yib tì. Ñdikà' à cì she lè mè fyà' byon ne', li, à yè tì ku' swum ndò' cinni lè à kpa' mè ci-nzæmnzæm. ²⁹Ba ñzǎ' le' byibbòa kwan byin ñwum, son, lelèni mè le' ne wòli à kimnzi òwùlu ke mbyi Mvènnswæb nun, ywum ye woli ye kpa' òwum òe ta byin ywòti. ³⁰Ba byin byebsi Mpùn Nsanmi nlim ke zwum, nun ne òyi mbù' ye Mvènnswæb òæn byin nywi, à lisà' le byin tì òwum byon. À lisà' tì ku' le nywà' ne ñgyìn ne ni

yɛ wòlì, à yɛ ɓwi' swæti ñgyinmbo'. ³¹Mè mɓàkà' mɓyibbɔa, nyeni nlim, ñklwìkà' mɛ le', lè ñcikà' mɛ le' mɓyibbɔa hwæn, ɗwièni yon ɓe nyè. ³²Byin ɓe sàsi ke nyinnim ɓwulu nun, ɓyin ci ɓon lwen, ɓyin fyeli tì ku' ñlim lè ñzà' le' ɓyibbɔa ye ɓon ta ɓyin cikea, wɛ tà she Mvènnswæb fyeli ku' ñlim lè yin ke ntwi' Yesù Kristò.

Kwũ kèn she ɓwum ɓe ti ke ɱwanɱwan nun

5 ¹Jenɛ, ɓyin ti wɛ ɓwen ɓe Mvènnswæb yili ñzwɔnzwò'. Ke à si li, kònnzeànì nun. ²Ke tòn shin nun, yilèni ɓyin ne' kwan hwæn wɛ tà she Yesù Kristò yili ɓwi', han à kèn ywi ke ntwi' mɛ mwù nye'. Ywi ne nun ywie ni, à ni wɛ mlá' ɱgwò' lwen ndò' ye ɓe fe lè Mvènnswæb, ye ta nun ñlim lwukea.

³Byin ti ɓwum Yesù, se yili le ɓyin ɗonnzi mè le' mɓyibbɔa. Byin kyiili lè ñlon hwæn, ɓyin ɗonnzi tì ku' ñtæm ywum ɓwulu. ⁴Mè njè kwènnjin, mè le' mpwìnpwìn, lè yì fyò' ɓyibbɔa, ɓa ye kwan ɓyin ɱwum. Son, à si lwen le ɓyin yili Mvènnswæb osòkò' lè ntwi' lwen ne nun cie lè ɓwi'. ⁵ɓwum ɓye ta mè le' mɓyibbɔa cí, kònndì lè mè ci-nzæmmi, limmèni le ɓe ɓa swum ndò' yɛ ke ywò' se Mvènnswæb cinni nun ɓon lè mwen nyon Yesù Kristò. ɓwum ɓye ta ywum ɓwulu tæmmi, mbanmbo' ne ku' lè ɓon, ntwi' se ywum yi ta ɓon ñlim lwukea ye lan Mvènnswæb. Li, ywum màzwùm ti wɛ m̀vènnswæb nyan. ⁶Konnèni le lè ɓwum ɓye yili ɓe pɔka' ɓyin lè mè nzà' le' pwìnpwìn yi, ntwi' se mè kíkæn mɓyibbɔa ni ne Mvènnswæb tá nyeni nun lè ɓwum ɓye ta mwù kimmi lè nun. ⁷Ba ɓyin ɓæti mè kwũ kèn lè pa' ɓwum màzwùm.

⁸Byin ɓe mbyì ke njimmi nun, son, ɓyin ti jenɛ ke ɱwanɱwan nun, ntwi' se ɓyin ti fya' Nyeli nye' Yesù Kristò. Li, tðènni kwan hwæn wɛ ɓwum ɓe ti ke ɱwanɱwan nun. ⁹Ywum ye ke ɱwanɱwan nun yi ywum ye lwukea, ye lwinni, ye konndì ɓe ye leɱkæm. ¹⁰Jijièni ke mɛ mwù nyin nun, ɓyin limmì, ɓyin ci tì ku' ywum ye ta Nyeli nye' Yesù Kristò ñlim lwukea. ¹¹Ba ɓyin ɓæti mè kwù lè ɓwum ɓye ta mè she cí ke njimmi nun, mè she nyɛ cinni kan m̀kpa'. Lìsèànì ɓon pisean le mè she nyan ɓá ñlwukea. ¹²Ywum ye ɓon ta cí gwùmnea, ɓwi' wòli kan ɓwi' she yon lè ntwi' kwènnjin. ¹³Son, kwan se ɓyin pwælâ yon, ɓyin ye yon fòsi yenni seansean. ¹⁴Ntwi' swum se ɓe ta kwannzi ke bàbà nun, à ti ke ɱwanɱwan nun. Li ne ɓe ta le' ke cì ndò' le:

«Wù, mwum ne tá ɗye ɗye, yìmni ɗye.

Wù ne ke ɱkwìn ɓwum ywi nun, wa' zwò.

Li, ɱwanɱwan Yesù ye wù ɗwùmmi nywi.»

¹⁵Ke à si li, konnèni lè kwũ kèn shin lwen. Ba se ɓe wɛ she mè nshì-nlimmì, son, se ɓe she mè ci-kon. ¹⁶Ba ɓyin ɓwuli kwan se se yili le ɓyin ci mè she ñlwukea, ntwi' se ɱgyò' wan nyɛ ɓwi' ton jenɛ nlim ne, ɓyebbi lêân mwù. ¹⁷Ba ɓyin ɓe wɛ ɓwum ɓe cinni kan mwù, son,

kèèni mwù ke swum se Nyeli nye! Yesù yili le byin ci nun. ¹⁸Ba byin ywi ywum nwi, ntwi' se ñywi ywum nwi ta byin mwù kyèa. Fyðènni ðonnzi Mpùn Nsanmi lwinnzi byin mè nlim. ¹⁹Ke nyinnim shin nun, sàkèani Mvènnswæb ke me nshib nun. Byin sakà' nun ke me nshib kyikyì ne Mpùn Nsanmi tà byin bènnzi mwu nun, byin twuli nun lè ñlim fò'. ²⁰Yilèni Ce nye! Mvènnswæb osòkò' kwan hwæn ke jin Nyeli nye! Yesù Kristò nun lè ntwi' ywum hwæn ye ta ßwi' lèan nywi.

Ïkyìbsì ðæm ke nyinnim me yib lè mè ðweb

²¹Byin ße ta Yesù Kristò yi, kyìbsèni byin ne' ke nyinnim shin nun. ²²Byin, mè yib, kyìbsèni mè ðweb byin wè tà she byin ta Nyeli nye! Yesù Kristò kyìbsi. ²³Ntwi' se ñðweb ne ðyi mwù mlib wè tà she Yesù Kristò ne ðyi mwù ñkwìn ßwum byon. Nun ne' ne swæti yon, yon ye ðyi wè kwæ' nywi shon. ²⁴Ke ñðweb ne mwù mlib, se yili le mè yib kyìbsì mè ðweb byan wè tà she ñkwìn ßwum Yesù ta Yesù Kristò kyìbsi.

²⁵Ti ku' byin mè ðweb, wen ne hwæn yili mmyon wè tà she Yesù yili ñkwìn ßwum byon, à kèn ywi lè ntwi' yan. ²⁶Mwù ywi yon yi le, ßá nun fyosì ñkwìn ßwum byon sanmi, à fe yon lè Mvènnswæb. Ïkwìn ßwum yi, à ßosi yon lè mlá', à sannzà yon lè ñzà' le' yon, ²⁷ßá yon fyonnì nun swi' swum se cinni ñtwu, ye ße sanmi shikì swum ßyebbi ndò' ße, ßa ñzèn ndò' ße yon nywi.

²⁸Li ne se yili ku' lè mè ðweb, wen ne hwæn yili mmyon wè tà she nun yili kwæ' nywi shon. Mwum ne tà mmyon yili, se lisa' le à yili nun ne'. ²⁹Ntwi' se mwum ndò' ßán nyè tá kwæ' nywi shon byinnzi. Mwum hwæn yili kwæ' nywi shon, à tà son ðí, à giti son wè tà she Yesù Kristò tá ñkwìn ßwum byon giti. ³⁰Bwi' hwæn, ßwi' ßi wè kwæ' nywi shon. ³¹Be kò' ke ðewá Mvènnswæb nun le: «Son se ye ci, ñðweb ðonnzi ðwòn bùba nyon, ße fò' ku' ðwòn nyan bon ßi bon lè mmyon, ße fyonnì swum fò'!» ³²Ñzà' le' ne tòn ni, à ni ñzà' le' ñkàmñkæm nyè tá fyön leli ke nywi Yesù Kristò bon lè ñkwìn ßwum byon. ³³Hwæn li, ñdù' si le wen ne hwæn yili mmyon wè tà she nun yili nun ne'. Mè yib tì ku', ße kyìbsì mè ðweb byan.

Mmwumnnzi ßwen ke ke me ce byan lè mè mon byan

6 ¹Byin ßwen, ywólèni mè ñwum mè ce byin lè mè mon byin lwen, ntwi' se à si lwen lè ßwum ßye ti ßæti lè Nyeli nye! Yesù Kristò le bon ci li. ²Lwua Mvènnswæb ndò' leli le: «Mwumnnzi ce nywù lè mon nywù». Lwua ni ne ðyi lwua nyè zwimbyi' ne Mvènnswæb cí ßwum ñkàli nlim. ³Ïkàli màzwùm yi le: «A wu mwumnnzi ce nywù lè mon nywù, wù yè tòn lwen, wù ji ñgyò' wan kwan tìtì».

⁴Byin mè ce ßwen tì ku', ßa byin nyennzi ßwen byin mè nlim. Son, lebbèni bon ndeb, byin swemnnzi bon ke mbyi ne Yesù Kristò tà byin lisea nun.

Mmwumnzi me son ke ke me nyeli byan

⁵Byin mè son, ywólèni mè ñwum mè nyeli byin lwen. Byin mwumnzi bon, byin ci bon she lè ñlim fò', wě tà she byin ta ku' ci lè Yesù Kristò. ⁶Ba byin su' she cí kwan se bon bi ñgyò', lè bon yili byin. Son, cièni ywum ye Mvènnswàb yili lè ñlim fò', ntwi' se byin bi mè ci-she Yesù Kristò. ⁷Cièni bon she lè ñyili ñlim lwen. Ba byin ci son wě she mwum ndò' se, cièni son wě she Nyeli nye' Yesù Kristò se byin ta ci. ⁸Limmèni lè wu bε fe' son, wù bε fe' lè mwù ywù, mè le' nlwukea ne wù tã ci hwæn, Nyeli nye' Yesù Kristò yě wù fyà' fyòsi. ⁹Byin mè nyeli bye cinni mè son, cièni ku' bon lwen. Ba byin nyenndi bon. Limmèni lè, byin lè mè son byin nun, byin cinni nyeli mbò' nyě ke ðeb. Á tà ka ñkyiili ké ke nyinnim bwum nun.

Mè ñwum wì ne Mvènnswàb fe lè bwum byon

¹⁰Mmlòkà' nzǎ' le' yêm yi le: Lè byin kà cinni ñkimmò', dýièni ke nyě Nyeli nye' Yesù Kristò ke mbæti ye byin bi bæti lè nun ke ñkimmò' twun yon nun. ¹¹Kpæmmèni nywi wì, byin sheli mè ñwum wì hwæn ne Mvènnswàb tà byin fe. Á fe byin ywum wì yi, byin lækì pyì ke me mbwèb ne Satæn tà byin ðwebbi nun. ¹²Ntwi' wì se ðwi' keâ mwù ke ñlim se, se ba wì se ðwi' ta ðwì lè bwum bye lè ñnywùn ke mwu. 'Bwi' ta son ðwì lè mè mpùn mbyibbò, lè mè mvèn byan bye ta lwun sea ke cě ñgyò' wan ne ñlwinni lè byebbi. 'Bwi' ta ti ku' ðwì lè ywum byibbò hwæn ye cinni ñkimmò' ke zwò ke mpùn nun. ¹³Li ne se yili lè byin sheli ywum wì ye Mvènnswàb fe byin hwæn bǎ byin ðyi kimmi nywò' ne ñgyìn mbyebbi ni yě ðèn, lè byin ðwì wì a ken ðèn mmlòkà', byin pyì kan.

¹⁴Fòsèni lè, byin bε mè ci-lerkàm, ntwi' se lerkàm si wě ñkænndan ye bε ta plè kpæmmi nun, bǎ mwum bε ðonmi ke wì nun. 'Byin bε ti ku' lwinni, ntwi' ñlwinni yi, yon ye wě plè ñwum ne ñwum wì ndò' tà ka ðwo. ¹⁵Byin ðyi ke me kwù zwem, bǎ byin ken Ñtwum Lwen ye ta bwum floc fe shě. Nðyi màzwùm yi wě mè diba' ye byin swon ke me kwù bǎ byin fòsi kèn ke wì nun lwen. ¹⁶Byin teli zwùm kwan hwæn lè Yesù Kristò. Ntè' zwum màzwùm yi wě ñgàn wì nyě tà byin gho kwan se Satæn tà byin le lè yì sán. Kwo fe' win nyænni fe' ke yi sán màzwùm zwem, ñgàn wì ni yě yon ñjimnzea. ¹⁷Yilèni lè Mvènnswàb swæti byin. Nswæti màzwùm yi wě tàem nyě ñwum ne byin ta mwù gwùmnnzi nun. Ke fya', bænnèni ñzǎ' le' Mvènnswàb, yon ye wě ñjim wì ne Mpùn Nsanmi tà byin fe.

¹⁸Kelèni Mvènnswàb kwan hwæn lè ñlim fò', byin swula' nun wě tà she Mpùn Nsanmi tà byin lisea. Byin ton lè me', ba byin ðyé. Byin keli Mvènnswàb kwan hwæn lè mè myin bwum byon. ¹⁹Byin keli ti ku' nun lè ntwi' yêm, bǎ nun lisà' mùn ñzǎ' le' ye mùn yě shè, mùn sannzi Ñtwum

Lwen ye M̀vènnswàèb kwàsà bwi', bǎ m̀n she yon mwù zwô. ²⁰M̀n ni ci-ntwum Yesù Kristò ke ntwi' Ntwum Lwen màzwùm, kwo fe' she m̀n ni ke nye njè se. Kelèni M̀vènnswàèb lè m̀n sannzi yon mwù zwô wě mbòki ne se yili.

Mè hwæsi mmlòkà'

²¹M̀n yili lè byin limmì mbòki tòn nyě m̀n tòn jene ke nlim, lè ywum ye m̀n tǎ cì. Li ne m̀n fyii byin ngyinni nye' Tishí', nun ne ta she Nyeli nye' Yesù Kristò cǐ lè òlim fò', bǎ nun sannzi byin ywum hwæn. ²²M̀n fyii byin nun bǎ byin limmì mbòki tòn nye', lè nun kimnzi byin mè nlim ke zwum. ²³Ce nye' M̀vènnswàèb bon lè Nyeli nye' Yesù Kristò fè flɔa lè mè ngyinni bye ke cì shin hwæn. ²⁴Bwum bye ta Nyeli nye' Yesù Kristò yili lè nyili ye tà ka mlò', M̀vènnswàèb nǵænni bon, bon hwæn.